

OO Programozás

Sablonok, kivételkezelés

Dr. Hatwagner F. Miklós

Széchenyi István Egyetem, Győr

https://github.com/wajzy/GKxB_INTM085

2023. november 4.

Sablonok (template)

- Különböző típusokat kezelő függvények / osztályok csoportjának egyszerű létrehozása
- *Típusparaméter* (fordítási időben eldől) vs. függvény paraméter (futási időben adják át)
- Kulcsszavak:
  - Sablon → `template`
  - Típusparaméterek → `class` vagy `typename` (*majdnem* egyenértékűek)
- *Sablon példányosítás*: adott típusparaméterrel új változat előállítása → egyszerűbb, mint sok felültöltött függvényt kézzel létrehozni

Feladat:

Készítsünk `max` függvényt, ami két paramétere közül visszaadja a nagyobbat!

max1.cpp

```
3  // Overloaded max functions
4  int max(int a, int b) {
5      return a > b ? a : b;
6  }
7
8  double max(double a, double b) {
9      return a > b ? a : b;
10 }
```

max1.cpp

```
12 int main() {  
13     const int x = 1;  
14     const int y = 2;  
15     std::cout << x << " es " << y << " kozul "  
16             << max(x, y) << " a nagyobb.\n";  
17  
18     const double i = 1.5;  
19     const double j = 2.5;  
20     std::cout << i << " es " << j << " kozul "  
21             << max(i, j) << " a nagyobb.\n";  
22 }
```

Kimenet

```
1 es 2 kozul 2 a nagyobb.  
1.5 es 2.5 kozul 2.5 a nagyobb.
```

max2.cpp

```
3  template<class T> T max(T a, T b) {  
4      return a > b ? a : b;  
5  }  
6  
7  int main() {  
8      const int x = 1;  
9      const int y = 2;  
10     std::cout << x << " es " << y << " kozul "  
11             << max(x, y) << " a nagyobb.\n";  
12  
13     const double i = 1.5;  
14     const double j = 2.5;  
15     std::cout << i << " es " << j << " kozul "  
16             << max(i, j) << " a nagyobb.\n";
```

- Egy sablon több típusparamétert is fogadhat, de akkor ezeket mind használni is kell!
- Csak akkor állít elő kódot a fordító, amikor a függvény konkrét hívásával találkozunk
→ a példányosításig a hibás sablon nem vált ki hibaüzenetet
- Pontosán olyan változatok jönnek létre, amikre szükség is van
- Típusonként pontosan egy változatot hoz létre, akkor is, ha létezik a típusok között implicit konverzió (pl. `int` → `long`)
- Mi történik, ha két *eltérő* típusú paraméterrel hívják a függvényünket?

max2.cpp

```
18 //const int k = 3;
19 //const double l = 4.5;
20 //std::cout << k << " es " << l << " kozul "
21 //      << max(k, l) << " a nagyobb.\n";
22 // error: no matching function for call to
23 // 'max(const int&, const double&)'
24 // note: candidate: template<class T> T max(T, T)
25 // note: template argument deduction/substitution failed:
26 // note: deduced conflicting types for parameter 'T' ('int' and 'double')
27 }
```

Probléma:

A két paraméter típusának mindenképpen egyeznie kell!

Félmegoldás:

Két típusparaméter használata (nem befolyásolható futásidőben, melyikben keletkezzen az eredmény)

Kimenet

3 es 4.5 kozul 4 a nagyobb.
4.5 es 3 kozul 4.5 a nagyobb.

Ha létezik függvény a szükséges paraméterekkel, nem jön létre példány a sablonból, és a korábbi hiba orvosolható.

max4.cpp

```
3  template<class T1, class T2> T1 max(T1 a, T2 b) {  
4      return a > b ? a : b;  
5  }  
6  
7  double max(int a, double b) {  
8      return a > b ? a : b;  
9  }
```

Kimenet

```
3 es 4.5 kozul 4.5 a nagyobb.  
4.5 es 3 kozul 4.5 a nagyobb.
```

Fontosabb tudnivalók:

- A függvénysablonokhoz hasonlóan *osztálysablonokat* is létrehozhatunk.
- A típusparaméterek mellett *konstansparamétereket* is megadhatunk → bárhova helyettesíthetők, ahol konstans kifejezés állhat.
- Ha egy tagfüggvényt az osztályon kívül definiálunk, meg kell ismételni a `template` kulcsszót a paraméterekkel együtt. A definíciónak kivételesen a fejfájlban a helye, hogy a fordító mindig elérje.
- Osztálysablon példányosítása: a típus után `<` és `>` között meg kell adni a konkrét típusokat, konstansokat. Csak ezek együtt azonosítják egyértelműen a sablon alapján előállított osztályt!

Stack1.h

```
6  template<class T, int l> class Stack {
7      T* array;
8      const int size;
9      int used;
10     public:
11         Stack() : size(l) {
12             array = new T[l];
13             used = 0;
14         }
15         void push(T data);
```

Stack1.h

```
16     T pop() {
17         if (used > 0) {
18             return array[--used];
19         } else {
20             std::cerr << "Oops, the stack is empty.\n";
21             return array[0]; // something must be returned
22         }
23     }
24     bool isEmpty() {
25         return used == 0;
26     }
27 };
```

Stack1.h

```
29 // It MUST be in the header!
30 template<class T, int I> void Stack<T, I>::push(T data) {
31     if(used < size) {
32         array[used++] = data;
33     } else {
34         std::cerr << "Stack_ full_:(\n";
35     }
36 }
```

stackMain1.cpp

```
1 #include <iostream>
2 #include "Stack1.h"
3
4 int main() {
5     Stack<int, 3> si;
6     si.push(1); si.push(2); si.push(3);
7     si.push(4); // stack full
8     while(not si.isEmpty()) {
9         std::cout << si.pop() << std::endl;
10    }
```

stackMain1.cpp

```
12  Stack<const char*, 10> scp;  
13  scp.push("World!\n"); scp.push("Hello_");  
14  std::cout << scp.pop();  
15  std::cout << scp.pop();  
16  std::cout << scp.pop(); // stack empty  
17 }
```


Kivételkezelés (*exception handling*)

- *Kivételes*, azaz ritka események (hibák) kezelésére
- Előídezhetsi hardveres (pl. elfogy a memória) vagy szoftveres (pl. dinamikus tömb túlindexelése) hiba
- Védett blokk: felkészülés kivételes helyzet bekövetkezésére → `try`
- Kivétel kiváltása → `throw`
- Kivétel elfogása → `catch`

`try` blokkok jellemzői:

- Egymásba ágyazhatók.
- Benne közvetlenül vagy közvetetten (függvényen belül) is használható `throw` utasítás.
- Több `catch` ág is tartozhat egy `try`-hoz, vagy akár egy sem.

`throw` jellemzői:

- Tetszőleges típusú kivétel kiváltható.
- A `try` blokk végrehajtása azonnal félbeszakad a hatására.
- Használható akár konstruktorban, vagy `catch` blokkban is.
- A `throw;` utasítás a korábban kiváltott és már elfogott típusú és tartalmú kivétellel azonosat vált ki újra.

Kivételkezelési stratégiák:

- 1 Figyelmeztetés, felhasználói beavatkozás kérése, megpróbálkozás a hiba javításával.
- 2 Program leállítása (pl. `exit()`, `abort()`) súlyos hibák esetén.
- 3 Kivétel kezeletlenül hagyása.

A dinamikusan foglalt erőforrásokat szükség esetén fel kell szabadítani!

trycatch1.cpp

```
1 #include <iostream>
2
3 class BaseException {};
4 class DerivedException : public BaseException {};
5 // private inheritance —> exception object's reference
6 // cannot be bound to base reference
7
8 int main() {
9     for(int exceptType = 0; exceptType < 6; exceptType++) {
10         try {
11             switch(exceptType) {
```

trycatch1.cpp

```

12         case 0:
13             std::cout << "Throwing int ... ";
14             throw 42;
15             break;
16         case 1:
17             std::cout << "Throwing double ... ";
18             throw 3.14;
19             break;
20         case 2:
21             std::cout << "Throwing const char* ... ";
22             throw "Can you access it?";
23             break;
    
```

trycatch1.cpp

```
24     case 3:
25         std::cout << "Throwing BaseException ... ";
26         throw BaseException();
27         break;
28     case 4:
29         std::cout << "Throwing DerivedException ... ";
30         throw DerivedException();
31         break;
32     case 5:
33         std::cout << "Throwing char ... ";
34         throw 'x';
35         break;
36 }
```

trycatch1.cpp

```

37     } catch(char c) {
38         std::cout << "caught_" << c << ",_re-throw_exception"
39             << std::endl;
40         throw;
41         // no implicate type conversions, no conversion ctor calls
42     } catch(double d) {
43         std::cout << "caught_" << d << std::endl;
44     } catch(const char*) { // parameter without name
45         std::cout << "caught_an_unknown_message" << std::endl;

```


trycatch1.cpp

```

46 // warning: exception of type 'DerivedException' will be
47 // caught by earlier handler for 'BaseException'
48 } catch(BaseException& se) {
49     std::cout << "caught_BaseException_object" << std::endl;
50 } catch(DerivedException& de) {
51     std::cout << "caught_DerivedException_object" << std::endl;
52 } catch(...) {
53     std::cout << "caught_an_UNKNOWN_exception" << std::endl;
54 }
55 }
56 }

```

Kimenet

```
Throwing int... caught an UNKNOWN exception
Throwing double... caught 3.14
Throwing const char*... caught an unknown message
Throwing BaseException... caught BaseException object
Throwing DerivedException... caught BaseException object
Throwing char... caught x, re-throw exception
terminate called after throwing an instance of 'char'
Aborted (core dumped)
```

trycatch2.cpp

trycatch2.cpp

```

15  int main() {
16      try {
17          fn();
18          try {
19              std::cout << "Do you want to throw an exception of type char? ";
20              std::string answer;
21              std::cin >> answer;
22              if(answer == "y") throw 'a';
23              throw "message";
24          } catch(char) {
25              std::cout << "Caught a char.\n";
26          }
27      } catch(int) {
28          std::cout << "Caught an int.\n";
29      } catch(const char*) {
30          std::cout << "Caught a pointer to char.\n";
31      }
32  }
```

Kimenet1

```
Do you want to throw an exception of type int? y  
Caught an int.
```

Kimenet2

```
Do you want to throw an exception of type int? n  
Caught a double.  
Do you want to throw an exception of type char? y  
Caught a char.
```

Kimenet3

```
Do you want to throw an exception of type int? n  
Caught a double.  
Do you want to throw an exception of type char? n  
Caught a pointer to char.
```

Alakítsuk át a verem megvalósítását úgy, hogy kivételkezelést használjon! Használjuk fel a függvénykönyvtár `exception` osztályát!

Stack2.h

```
4 #include <iostream>
5 #include <exception>
6
7 class StackException : public std::exception {
8     public:
9         enum ErrorCode { UNDEFINED, EMPTY, FULL };
10    private:
11        ErrorCode code;
12        std::string message;
```

Stack2.h

```
17  public:
18      StackException() : code(ErrorCode::UNDEFINED), message("") {}
19      StackException(ErrorCode code, const std::string& message) :
20          code(code), message(message) {}
21      ErrorCode getCode() const {
22          return code;
23      }
24      // we have to promise not to throw exceptions in what()
25      virtual const char* what() const noexcept {
26          return message.c_str();
27      }
28  };
```

Stack2.h

```
26  template<class T, int I> class Stack {
30      public :
35          void push(T data);
36          T pop() {
37              if(used > 0) {
38                  return array[--used];
39              } else {
40                  throw StackException(
41                      StackException::ErrorCode::EMPTY,
42                      "Oops, the stack is empty."
43                  );
44              }
45          }
```


Stack2.h

```
51 template<class T, int I> void Stack<T, I>::push(T data) {  
52     if(used < size) {  
53         array[used++] = data;  
54     } else {  
55         throw StackException(  
56             StackException::ErrorCode::FULL,  
57             "Sorry , _stack_ full ."  
58         );  
59     }  
60 }
```

stackMain2.cpp

```
4  int main() {
5      Stack<int, 3> si;
6      try {
7          si.push(1); si.push(2); si.push(3);
8          si.push(4);
9      } catch (const StackException& se) {
10         std::cerr << "Error_code:_" << se.getCode()
11                 << ",_" << se.what()
12                 << std::endl;
13     }
14     while (not si.isEmpty()) {
15         std::cout << si.pop() << std::endl;
16     }
```

stackMain2.cpp

```
18 Stack<const char*, 10> scp;
19 scp.push("World!\n"); scp.push("Hello_");
20 try {
21     std::cout << scp.pop();
22     std::cout << scp.pop();
23     std::cout << scp.pop();
24 } catch(const StackException& se) {
25     std::cerr << "Error_code:_" << se.getCode()
26               << ",_" << se.what()
27               << std::endl;
28 }
29 }
```

Kimenet

Error code: 2, Sorry, stack full.

3

2

1

Hello World!

Error code: 1, Oops, the stack is empty.